

NB! det foreliggende materiale er principielt og ikke endeligt i mål og udformning

Skitseforslag til kunstprojekt

ICE AGE RELOCATED / FLYTTET ISTID (arbejdstitel)

v/ Billedkunstner Camilla Berner

VKIR

Vestegnens Kulturuge 2021

NATURENS STED - STEDERNES NATUR

TITEL - I PROCES.....

srbejdstitel:

ICE AGE RELOCATED >< FLYTTET ISTID

EN

”to relocate” dansk oversættelse

volume_up

to relocate {vb.}

DA

- flytte
- omflytte
- omplacere
- genhuse
- udstationere

volume_up

relocation {substantiv}

DA

- flytning
- relokation

Synonyms for relocate

Synonyms

- budge,
- dislocate,
- displace,
- disturb,
- move,
- remove,
- reposition,
- shift,
- transfer,
- transpose

INTRODUKTION

Vestegnen

Generelt betragtet er der fælles for alle Vestegnskommunerne en intens bygge-og byplanlægningsprocent. Landskabs- og bybilledet er domineret af infrastruktur, som forbinder ikke kun kommunernes egne bydele, men også mod øst ind til indre København såvel som mod vest. Et afsluttet landskab er mødet med den næste, vej, motorvej eller store ringvej og trafikstøj præger ofte det landskabelige indtryk. Udstykninger af åbent land er det andet der præger landskabet; udstykninger til mindre og større industri, boligkvarterer - både villakvarterer og etageejendomme samt offentligt byggeri som rådhus og togstationer osv. Meget af det urbane miljø er etableret gennem de sidste 60-70-100 år. Pånær alle de mange små gamle landsbyer, som er endnu ældre og ligger som små øer i alt det moderne i alle kommunerne, og som ofte også afslører noget af den tidlige landbrugskultur, der har været og i lille grad stadig er i nogle af kommunerne.

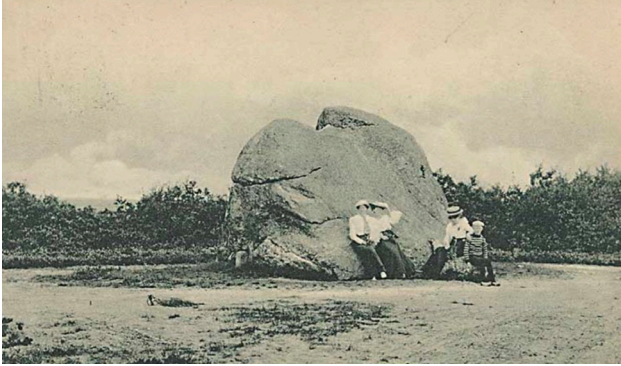
Kort sagt hvis man kan tale om landskabet bestående af lag, har byen lagt sig som et lag ud over landskabet - og arealer der måtte ligge hen som oprindelige, er minimale. Ydermere er befolkningssammensætningen meget divers: Jeg har hørt et tal som over 100 forskellige nationaliteter bor på Vestegnen, så at tale om en typisk "Vestegner" person er mere komplekst end som så. På min rundtur rundt i kommunerne er jeg da også blevet introduceret til store åbne og smukke landskaber, som de færreste nok forbinder med Vestegnen. Således er karakteren af Vestegnen blevet betragteligt nuanceret for mig.

Indledningsvis til opgaven har jeg knyttet ordet "autenticitet" til Vestegnen og som en undertitel til emnet for kulturugen; "Naturens steder - stederne natur" - hvad gør steder autentiske, hvad gør naturen autentisk? Vestegnen er forbundet med urbane miljøer, og en befolkningssammensætning, hvor netop begreber som autenticitet hele tiden er til forhandling. Landskaber folder sig ud - nogle er levn fra et forsvarsværn, andre landskaber er formet af overskudsjord fra et byggeri, men ligner et "oprindeligt" landskab, regnvandsbassiner formet som en sø, du ikke kan se ikke altid har været der, tilgroede gamle grusgrave og så noget der faktisk er en oprindelig smeltevandsdal; Store Vejleådalen. I Vestegnens landskaber foldes spørgsmålet om autenticitet ud og det vil således være det gennemgående fokus i mine værker til Vestegnens Kulturuge 2021.

IDÈ

Skitseoplæg til kunstværk - "Ice age relocated >< Flyttet Istid" (arbejdstitel)

Afsæt for kunstværkerne kredser således om begrebet *autencitet* i landskaber og den natur der findes på Vestegnen. I et moderne landskab, hvor det meste er ændret fra en given oprindelighed giver det andre perspektiver at spørge hvad er autentisk. For er autentisk nødvendigvis det samme som oprindelighed? Er det naturlige mod det kunstigt skabte mere autentisk? Når noget er autentisk synes det også at have en særlig grund til at være der, en logik eller en ægthed. Det fremstår overbevisende. Det kan komme udefra, altså være indført og ikke oprindeligt og dog stadig mønstre autencitet. Selv en løgn kan også være autentisk, så helt så enkelt er det ikke at beskrive....

Projektet henter inspiration fra et fænomen, som netop påkalder sig autencitet på tværs af al by- og landskabsplanlægning, måske fordi det rækker så langt tilbage i tid: Fundet af kæmpesten eller såkaldte vandreblokke, som er bragt hertil med Indlandsisen fra Sydsverige og Norge under sidste Istid (Weichel istiden ca. år 100.000-10.000 f.v.t.). Kæmpesten tiltrækker stor opmærksomhed, de er sært fascinerende og gøres ofte til genstand for stolte fortællinger. De udstråler i sig selv autencitet – måske også autoritet - og minder os om at noget er ældre end det landskab, der omgiver os nu og de byer vi bor i idag. Det er den geologiske tid. De sætter vores egen tid i et perspektiv, hvor kort tid vi faktisk har været her. Det tog isen tusindvis af år at forme Danmark som vi kender det i store træk i dag; en kontrast til hvor meget vi har påvirket det i den korte tid vi har været her.

Kunstprojektet til VKIR's Kulturuge består af 5 kunstigt skabte kæmpesten/vandreblokke, opført på specifikke udvalgte steder i kommunerne. Hver "sten" er for så vidt udformet over samme princip, men de er forskellige i form og hver af de forskellige steder, de er placeret, er med til at synliggøre forskellige fortællinger om landskabet, byen og naturen. Tilsammen er de dog én samlet stor fortælling om isens vandring og alle senere påvirkningerne af vores landskab. Jeg har søgt at finde placeringer, som understreger, at disse sten altid dukker op på uventede steder og ofte vil ligge i vejen for de aktiviteter og planer vi har. Derfor har jeg søgt nogle lidt skæve steder og ikke traditionelle placeringer for et kunstværk. Det har været vigtigt for mig at tænke alle placeringer ind i det enkelte sted, så ikke to steder og dermed fortællinger om landskabet bliver ens.

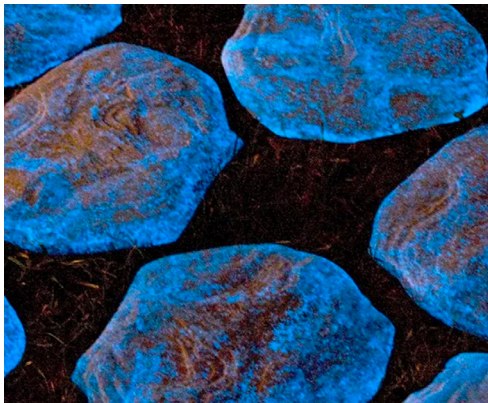
Hvorfor er vandreblokke interessante?

Vandreblokke er interessante fordi de er et billede på en anden tid, en anden orden end den vi arbejder med i dag. De kommer af et andet system, et system som er naturens uden rationale og systematisk organisering. Når vandreblokk dukker op i et urbant miljø står de således i skærende kontrast til byplanlægningens fornuftsorienterede systematik. Vandreblokke dukker gerne op af undergrunden på steder, hvor man hverken havde ventet det eller brug for at finde en kæmpe stor sten. Tidligere har man sprængt dem væk, men i dag er man optaget af at bevare dem. Alle vandreblokke fundet rundt om i Danmark er i dag kortlagt og mange heraf sågar fredet. Vi kender i dag i store træk deres oprindelse og hvilken type sten de består af (herigen-nem kan oprindelsessted fastsættes). Vi værdsætter den naturhistoriske udvikling og fortællingen om den sidste istids formning af landskabet, som de formidler. Vandreblokke giver en oplevelse af kontinuitet og en forbundenhed med den store naturfortælling. Der ligger et potentiale i at blive mindet om, at der er en anden tid end vores egen; en tid som havde en anden verdensopfattelse, men som så også betyder at den fremadrettet er foranderlig.

Hvorfor er projektets vandreblokke skabt af kunstige materialer?

De er kunstige fordi det på den ene side skal være med til at understrege, at vandreblokke er sten som helt konkret er vandret hertil. De er ikke fra det vi afgrænser som Danmark i dag – de er vandret hertil med isen fra nord, nordøst fra og efterladt ved isens tilbagetrækning. Når de dukker op af undergrunden er de i skala så markant større end vi er vant med i et land uden klipper, og derved virker de også fremmede i det danske landskab. Denne fremmedhed vil det bemalede betonmateriale, som kunstprojektets sten er lavet, være med til at understrege. På afstand vil realismen i stenenes udformning gøre at man kan være i tvivl og ikke før tæt på vil det afsløre sig som uægte sten. Det er tanken at dét mellem at foregive ægthed og kunstigt skabte lader autenticitetsbegrebet stå og flimre....den er pludselig ikke mere ægte end de nutidens landskaber den befinder sig i. For at fremhæve stenenes kunstighed og netop for at forskyde fortællingen og afsøgningen af autenticitet over i en forestillingens og utopiens retorik, bemales stenene (ovenpå den lignende stenmaling) med en transparent fluorescerende maling, som ikke kan ses ved dagslys, men som om natten vil få stenen til at lyse op og gøre den endnu mere "alien" i sine omgivelser - det skal understrege indvandringen, men ...hvis det lykkes lige så godt som vi håber... også på en måde opløse illusionen og materialet til at være de kunstværker de er - og måske ligne blokke af is. Derved rækker værket ud mod en aktuel problematik; det handler ikke kun om den konkrete forandring af vores landskaber, men også hvad det har gjort ved vores klima og den globale opvarmning; Vi kan ikke vende tilbage, men vi kan stadig nå at spørge; hvad er et autentisk landskab?

ISTIDEN, VESTEGNEN - OG VANDREBLOKKE

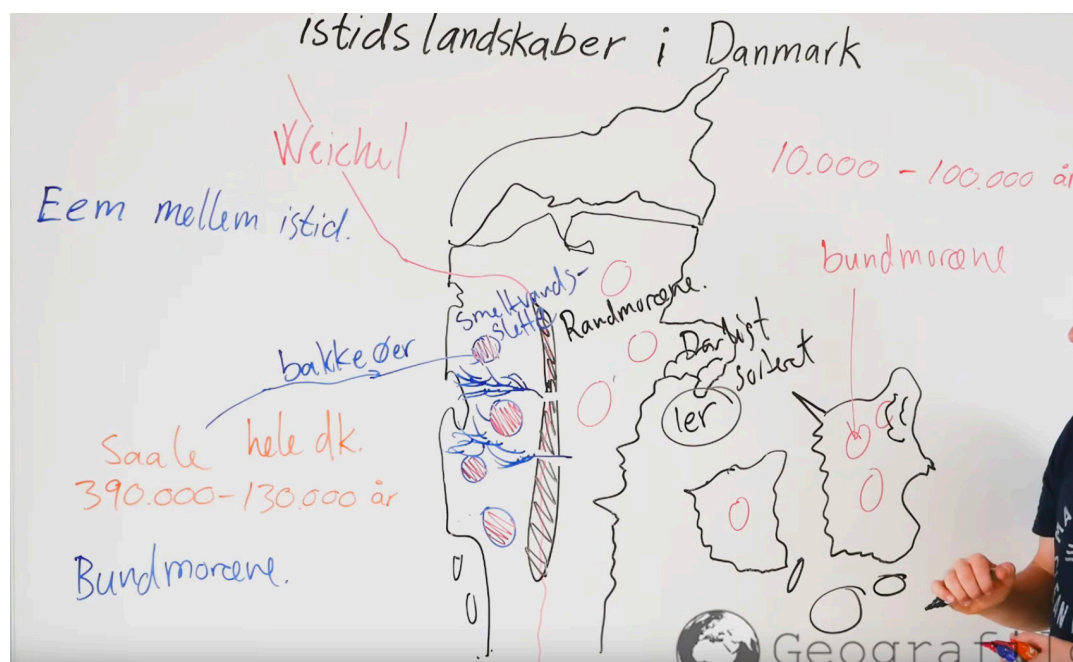
Noget af det mest autentiske man kan forholde sig til - hvis man skal tale om det ud fra ideen om oprindelighed - må være det landskab der er opstået af de forskellige istider.

Det Danmark vi kender i dag er formet af de sidste to istider. SAALE-istiden varede fra ca. år 390.000-130.000 f.v.t. og dækkede hele Danmark. På det tidspunkt var så meget af havens vand bundet i isen, at vandstanden var ca. 160 m under den er i dag og vi var landfaste med England. Derefter fulgte en mellemistidsperiode EEM, en varmeperiode på godt 30.000 år før den seneste istid ramte Danmark; WEICHEL, som drev frem over landet frem til den højderyg, der går fra syd mod nord op gennem Jylland (med bl.a. Himmelbjerget). Den sidste is forsvandt ca. 10.000 år f.v.t. Det er ved isens smeltning og tilbagetrækning, at landskabets former med bakker, smeltvandssøer og -dale begynder at tage form. Store Vejleådalen mellem Taastrup og Albertslund med Store Vejleå der fortsætter hele vejen videre gennem Vallensbæk og Ishøj til den udmunder i Køge Bugt er en lavning skabt af isen, da den smeltede.

Isen skubbede desuden rundt på og efterlod sig aflejringer - sediment sortering - af ler, sand, grus og sten i alle størrelser. Eggen omkring Hedehusene er som bekendt et område, hvorfor man har hentet og stadig henter store mængder af disse råstoffer gennem de sidste ca. 150 år.

Istidens enorme gletschere fandt vej sydover fra nord-nordøst og bragte også disse kæmpe sten med sig; vandreblokkene. I sin vej frem fulgte ismasserne de laveste dale og skurede langs bjergsiderne, hvor de løsrev større og mindre klippestykker og førte dem med sig. De gletschere, der nåede frem til de områder, der kom til at udgøre Danmark, kom forskellige steder fra. Nogle ismasser kom fra det nuværende Finland og skred

GEUS har kortlagt samtlige kæmpesten i Danmark og samlet alle oplysninger på hjemmesiden

<https://www.geus.dk/udforsk-geologien/ture-i-naturen/kaempesten/>

Ved hjælp af prøver har man kunne bestemme stenenes bjergart og således med en vis nøjagtighed kunne fastslå stenenes oprindelse.

Eksempel

Vandreblokken ”Skåne” er den største af de to sten der ligger ved afkørslen til og fra af motorvejen mod Sverige. Den blev fundet i Øresund i forbindelse med byggeriet af Øresundsbroen. Den består af:

Kalifeldspat – 65 %

Kvarts – 24 %

Plagioklas – 5 %

Amfibol – 4 %

Biotit – 1 %

Zirkon, apatit, allanit, granat og malmmineraller tilsammen – 1%

”Skåne blev fundet i moræneaflejringer afsat under isens Hovedfremstød, der kom fra nordøst. I litteraturen nævnes både Småland-granit (Krause 2005) og Vaggeryd-syenit (Pedersen og Andersen 2000) som den bjergart, stenen består af.” (kilde GEUS)

over området ved Ålandsøerne og videre ad Østersøen via Bornholm; vandreblokke fra disse gletschere blev ”tabt” ved afsmeltningen i det østlige Danmark. Andre ismasser kom bl.a. fra Dalarne og ned over det nuværende Sydsverige; vandreblokke fra disse gletschere finder man også i overvejende grad i det østlige Danmark.

VANDREBLOKKE

- HVAD BESTÅR DE AF OG HVOR KOMMER DE FRA?

Det er projektets ambition at afsøge de vandreblokke der er fundet i det østlige Danmark for bjergartsforekomster og bruge det som direkte inspiration for hvordan den endelige bemaling udføres, hvilke nuancer og struktur der dekoreres efter. Af kæmpesten fundet i Østdanmark og omkring København fremgår det af analyser af stenprøver, foretaget af GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland), at stenene stammer fra Småland, Skåne, Østersøegnene og helt over til de Baltiske lande.

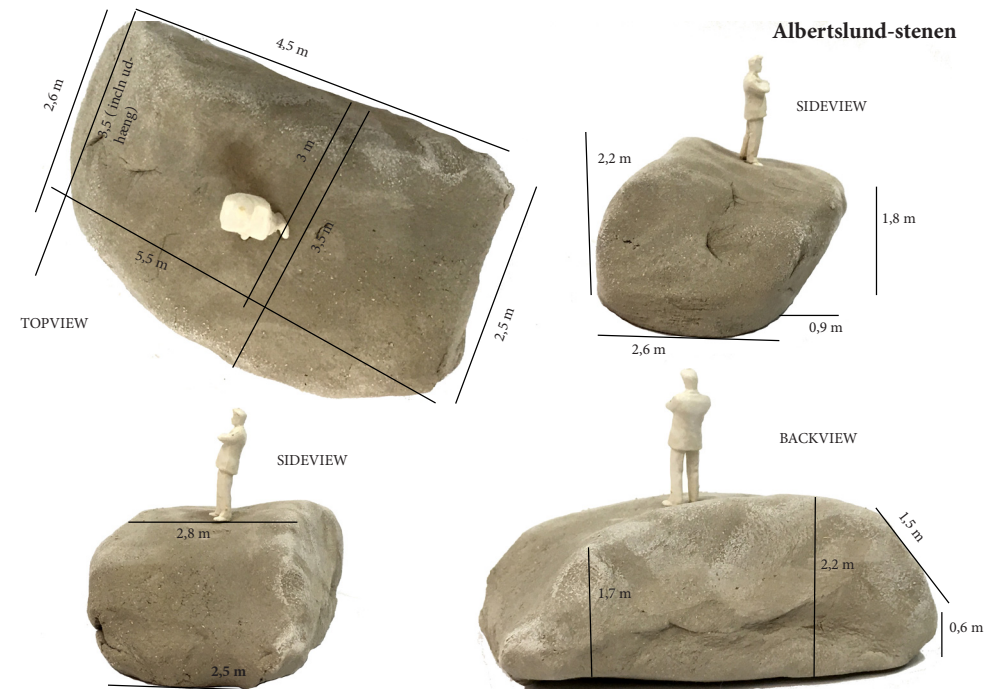
LOKALITET: ALBERTSLUND

”Ice age relocated >> Flyttet Istid” (arbejdstitel)

Albertslund har et stort åbent landskab, De Våde Enge, som er nylig anlagt med henblik på at kunne opsamle store mængder regnvand i forbindelse med skybrud. Med andre ord – et landskab tilsyneladende vildt men også nøje gennemtænkt af ingeniører.

Model af skitse ca. 41,5 m²

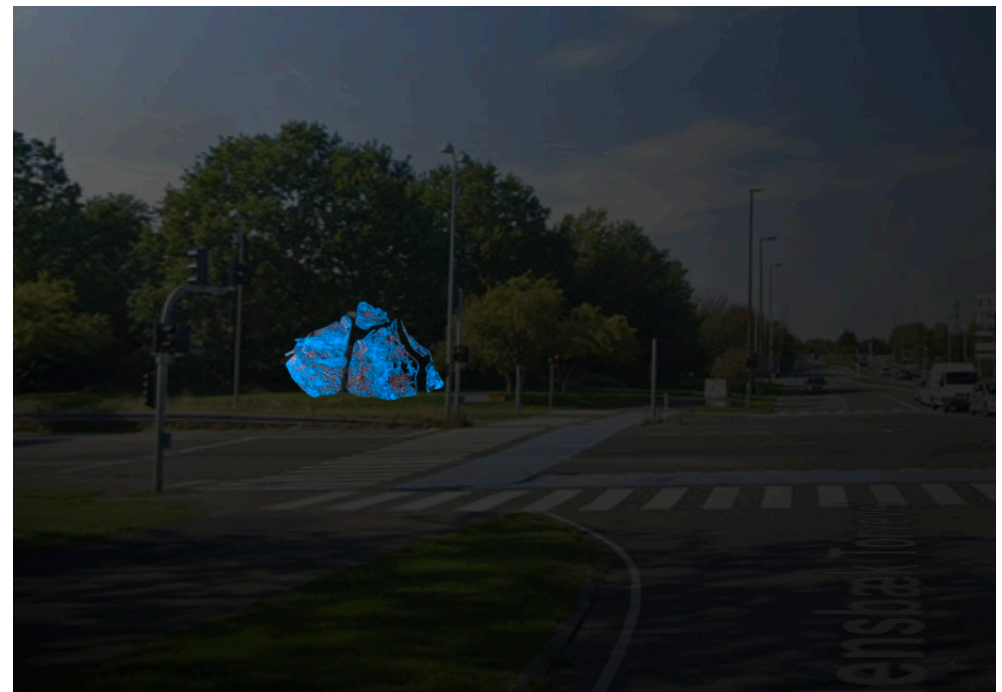
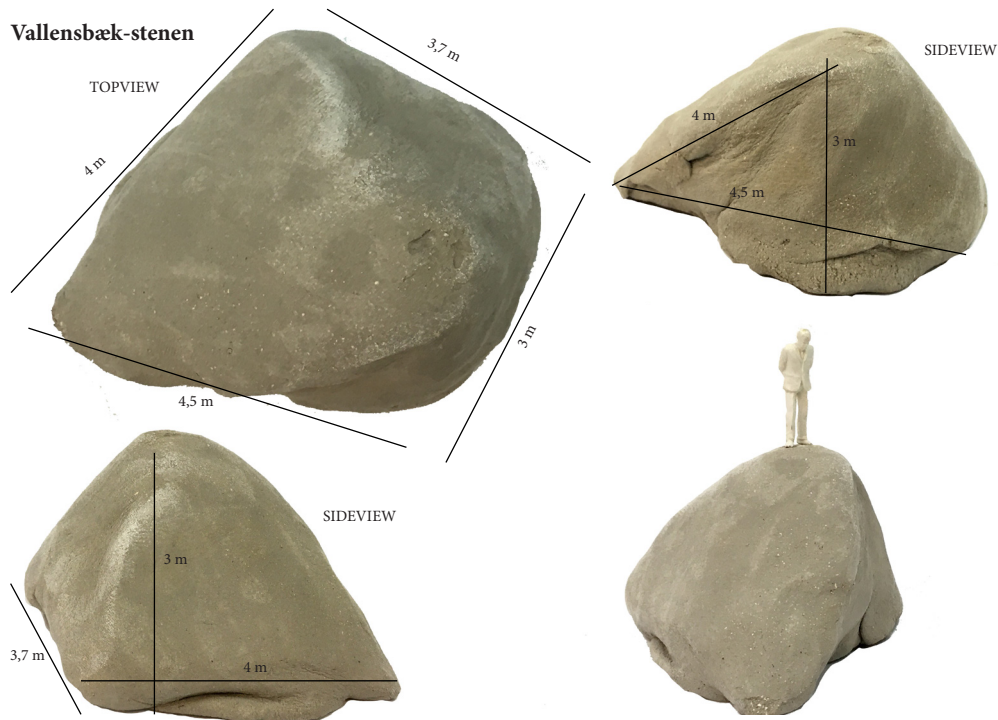
LOKALITET: VALLENSBÆK

”Ice age relocated >< Flyttet Istid” (arbejdstitel)

I Vallensbæk er der, som det gør sig gældende i alle Vestegnskommunerne, en dominerende infrastruktur. Det er ofte et vejnet der afgrænser landskaberne. Tæt på Rådhuset er der et stort vejkryds. Her er der et trekantet areal med græs og nogle træer – et areal tilovers af byplanlægningen. Placeringen af en sten her vil på mange måder være den bedste placering af alle steder, for her er stenens forekomst hinsides vores ordenssans. Det vil virke både overraskende og troværdigt og samtidig vil det referere til den infrastrukturelle virkelighed, som nutidens lag lagt ud over landskabet.

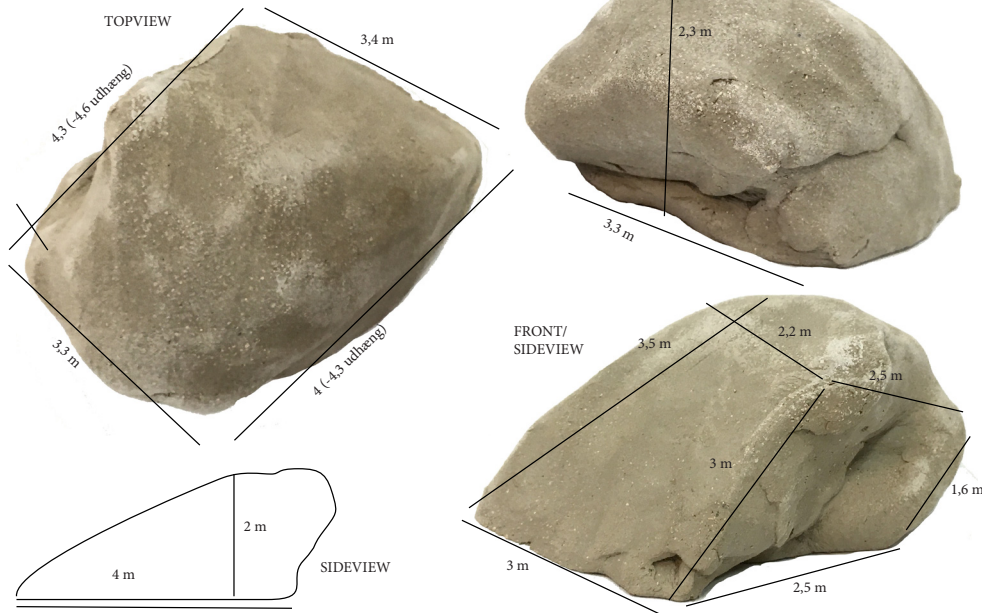
NB! Siden skitsen udarbejdelse er det kommet frem at letbanen vil gå gennem dette kryds, hvorfor der skal findes et andet sted. Der arbejdes på sagen

Model af skitse ca. 40 m²

Høje Taastrup-stenen

Model af skitse ca. 47,5 m²

LOKALITET: HØJE-TAASTRUP / HEDEHUSENE

”Ice age relocated >> Flyttet Istid” (arbejdstitel)

Høje-Taastrup kommune er en mere sammensat og større kommune end de 4 andre. Der er stor forskel på Hedehusene i vest og Taastrup i øst. Med Høje-Taastrup i midten. Her er der endnu ikke fundet et endeligt sted, men en mulighed kunne være at pege på industrikulturarvens udvikling i Hedehusene - en historik med udnyttelse af naturens ressourcer (ressourcer som er afstedkommet af det som hedder ”sediment sortering” resulteret af istiden) igennem et par århundrede; sten, grus og ler og forarbejdet lokalt til bla. beton og stenuld (Rockwool). Og på den måde trække tråde til den beton de kunstigt skabte sten er lavet af.

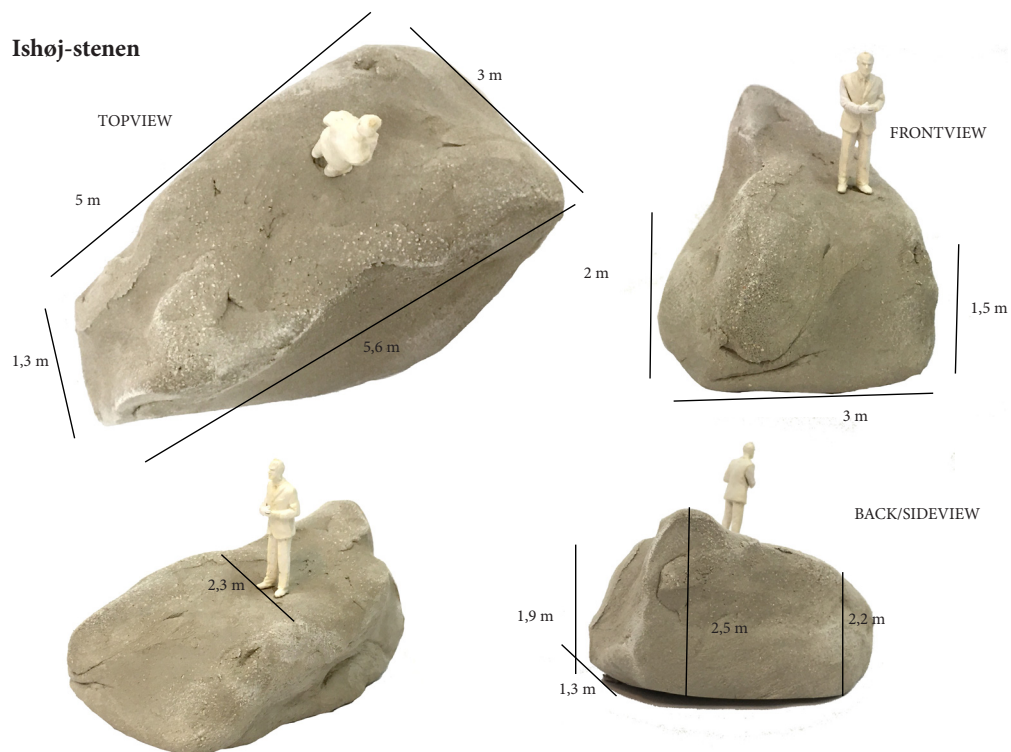
LOKALITET: ISHØJ

”Ice age relocated >< Flyttet Istid” (arbejdstitel)

Ishøj har en lille skov, der kaldes Kondiskoven. Det har vist sig, at skoven er etableret på hævet havbund som har hævet sig efter den seneste istid (helt præcise år vides ikke helt). Det vil være oplagt at lægge en sten her og referere direkte til selve Istiden og hvordan den har formet vores landskab.

Model af skitse ca. 34,5 m²

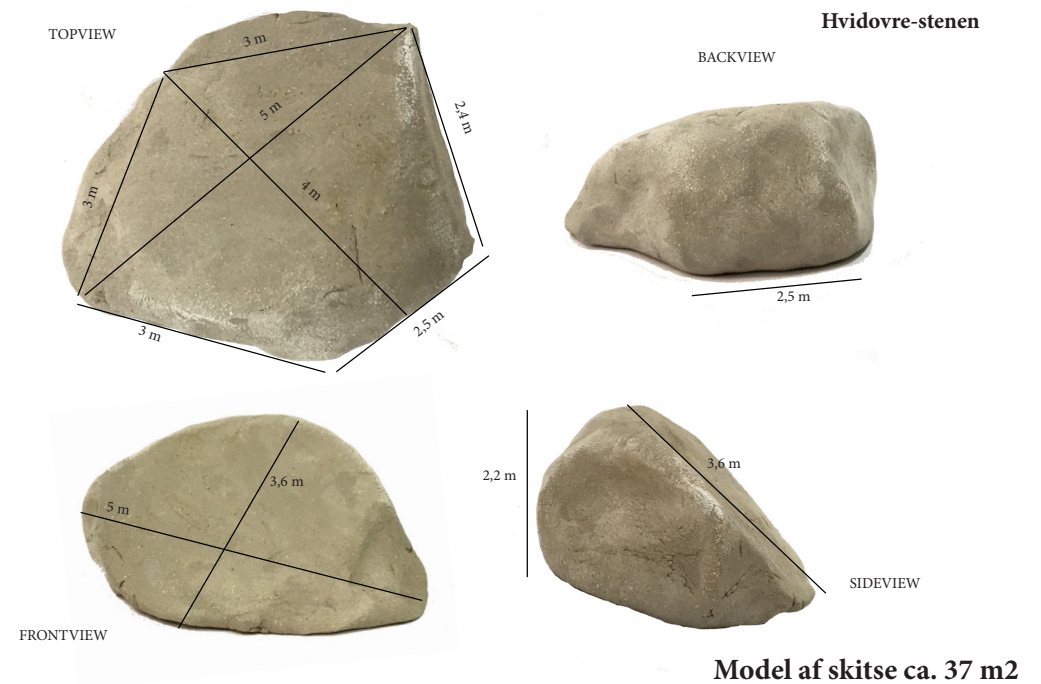
Ishøj-stenen

LOKALITET: HVIDOVRE

”Ice age relocated >< Flyttet Istid” (arbejdstitel)

Hvidovre har en kile af matrikler i et traditionelt villakvarter, som ikke er bebygget og hvor naturen gennem mange år har fået frit spil. Her vil en placering af en kæmpesten pege på fortællingen om udstykninger og placering af vores boliger matrikel til matrikel, på noget der en gang var en mark, skov eller noget andet.

er på
tion.
furer,
bund.
føres
skabe
kurer
blev
idste

Klippefurer, som er dannet under den seneste istid, på Kelleys Island, Ohio, USA.

ved

HVORDAN

Kunstprojektets sten er endnu under udvikling. Der foreligger nogle principielle skitser for størrelsen, men den endelige størrelse er endnu ikke afklaret, men de tænkes i en størrelse "for store" til deres sted. Med hjælp fra GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland) og deres kortlægning af alle kæmpesten, der findes i Danmark, vil jeg forsøge at opnå så realistisk et udtryk for stenene som muligt. Desuden indarbejdes i overfladen de runde former skabt af isen, samt det der hedder skurestriber, som er ridser eller nedslibninger skåret ned i klipperne under gletcherens bevægelser.

Realisering

For øjeblikket er jeg i dialog med ét firma om realisering af projektet; Aquila Design. Det er et firma med mange års erfaring i fremstilling af landskaber i bl.a. zoologiske haver, hvor man jo ofte ser forekomster af kunstige store klippeblokke m.m. Det planlægges at alt produceres lokalt på stedet. Der graves en lille rende ud i omkredsen af stenens form. Her forberedes med nogle punktfundamentstøbninger, hvorpå bygges et skelet op af armeringsjern og net. Der lægges en kapsel af beton ud over nettet, som sprøjtes på af flere omgange. Betonen bearbejdes og males til slut i overfladen til at ligne en sten. Stenene behøver ingen vedligehold og vil kunne holde til permanent opstilling.

Principmodeller 1:50
Vallensbæk-stenen

BORGERINDDRAGELSE

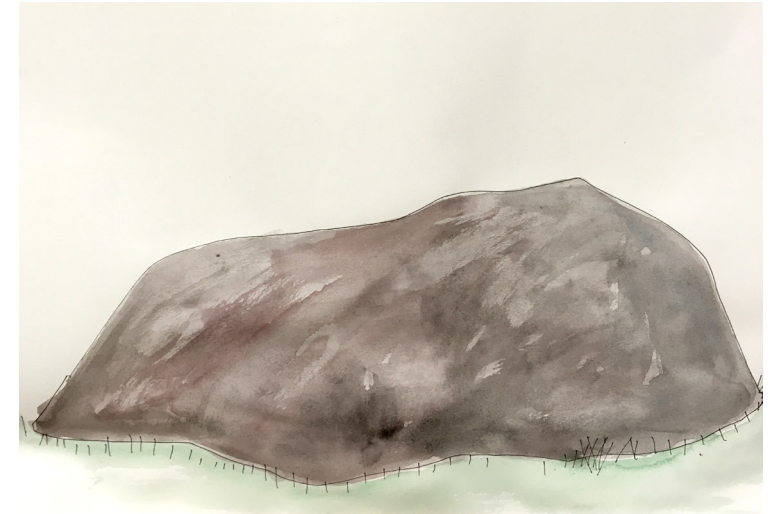
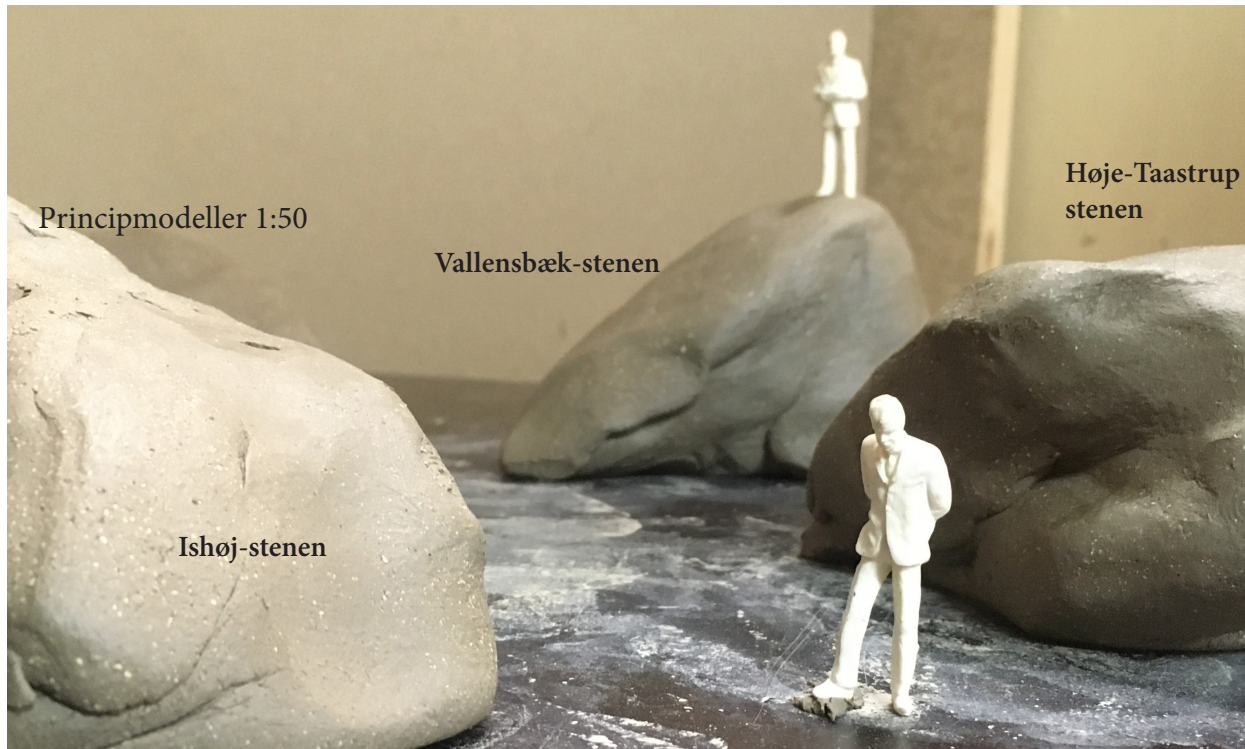
Borgerinddragelse kan i projektet tage flere former. Dog grundet tidens situation med Covid-19 har jeg ikke turde binde an på, at værket tilblivelse afhænger af borgerinddragelse. Desuden er teknikken anvendt i projektet ikke en jeg selv er bekendt med, hvorfor der skal professionel ekspertise til. Derimod forestiller jeg mig forskellige tiltag der kan gøres undervejs.

Der kan foretages geologiske og biologiske vandringer på Vestegnen, hvor spor af istiden opsøges.

Der kan afholdes workshops for alle aldre hvor man laver sin egne kunstige sten.

Artist talks

TIDSPLAN

Hver sten forventes at ville tage i omegnen af 10 dage at lave. Dvs i alt ca. 50 arbejdsdage. Alle sten planlægges modelleret færdig før 1. juli, hvorefter betonen har godt af at stå og hærde, inden der males på den. Malerarbejdet udføres i august. Med denne planlægning forventes arbejdet at skulle påbegynde primo -medio maj.

Principmodeller 1:50
Volumenstudier

ØKONOMI - BUDGET

Vedhæftet i særskilt bilag.

